

ЛІТЕРАТУРА

1. Селезнев А. З. Конкурентные позиции и инфраструктура рынка России. ЦЗМН. РАН. — М.: Юристь, 1999.
2. Єщенко П. Економічні теоретичні концепції та їх предмет // Економіка України. — № 5. — 2004. — С. 56—61.

Р. В. Шерстюк, аспірант,
Національна академія управління

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ПОТУЖНОСТЯМИ НПЗ

Анотація. На базі аналізу сучасного стану нафтопереробної промисловості побудована модель структури потужностей еталонного НПЗ з метою її впровадження в Україні.

Summary. On the basis of analysis of the present condition of oil processing industry, he constructs a model of structure and capacities of a sample oil processing plant aimed at its introduction in Ukraine.

Нафтопереробна промисловість України перебуває у тривалій кризі, яка негативно позначається на задоволенні потреб національного ринку в нафтопродуктах [1].

Метою проведеного дослідження було визначення еталонної структури виробничих потужностей НПЗ країн Євросоюзу, що відповідають класичній і глибокій схемам переробки нафти та застосування її в практиці прогнозування розвитку НПЗ в Україні.

Отримані в роботі висновки обґрунтовані даними про структуру розподілу виробничих потужностей первинної та вторинної переробки нафти на 12 НПЗ Франції підлеглих провідним нафтовим компаніям країн Заходу Total, Shell, Esso SAF, BP і CRR, а також прогнозу технологічної структури потужностей НПЗ 12 представницьких країн Євросоюзу [2].

Важливим і визначальним показником структури виробничих потужностей НПЗ є їх співвідношення по вторинним і первинним процесам, що дає можливість визначити фактичну глибину переробки нафти у цілому і на окремих підприємствах. У процесі технологічного прогнозування галузі відокремлено розглядаються потужності глибокої переробки та облагороджувальних процесів.

Для пошуку відношення значень виробничих потужностей первинної переробки та загальної кількості потужностей глибоких та облагороджувальних процесів (всього 6) використовувались усереднені значення відповідних установок на 12 французьких НПЗ. З цією метою будувалась матриця розмірностей 12×6 , стрічки якої відповідали кількості заводів, а стовпчики глибоким та облагороджувальним процесам

виробництва. Відношення між потужностями вторинних і процесами первинної переробки нафти розраховувались за наступною формулою:

$$X = \frac{1}{12} \sum_{j=1}^{12} \sum_{i=1}^6 \frac{PV_{ji}}{P_{oj}},$$

де x — шукане відношення потужностей;

PV_{ji} — i -та потужність глибоких та облагороджувальних процесів на j -тому заводі;

P_{oj} — значення потужності первинної перегонки нафти на j -тому заводі.

Таким чином відношення потужностей вторинних процесів до потужностей первинної переробки становило 83,9 %. Отримані дані дозволяють знайти розподіл потужностей так званого еталонного НПЗ, що відповідає класичній схемі переробки нафти (табл. 1).

Таблиця 1

ЗНАЧЕННЯ ПОТУЖНОСТЕЙ ЕТАЛОННОГО НПЗ, тис. т

Переробка нафти	Вторинні процеси переробки				
	Каталітичний риформінг	Гідроочистка	Вісбрекінг	Каталітичний крекінг	Алкилування, ізомеризація, ЕТБЕ
12000	1286,7	3428,7	996,2	2278,8	399,6

Завдяки отриманим результатам з'являється можливість провести порівняльний аналіз структури виробничих потужностей НПЗ України з отриманими даними еталонної моделі, який дозволив визначити невідповідність показників вітчизняних підприємств іноземним технологічним стандартам.

Таблиця 2

**РОЗРАХУНКОВИЙ РІВЕНЬ ПОТУЖНОСТЕЙ
НПЗ УКРАЇНИ, тис. т**

	Каталітичний риформінг	Гідроочистка	Вісбрекінг	Каталітичний крекінг	Алкилування, ізомеризація, ЕТБЕ
І варіант					
Розрахунковий рівень	6575,2	17 520,9	5090,5	11 644,4	2041,8
Сучасний рівень	5150	7670	0	3680	360

	Каталітичний риформінг	Гідроочистка	Вісбрекінг	Каталітичний крекінг	Алкілування, ізомеризація, ЕТБЕ
Різниця	1425,2	9850,9	5090,5	7964,4	1681,8
II варіант					
Розрахунковий рівень	3165,4	8434,7	2450,6	5605,8	982,9
Сучасний рівень	5150	7670	0	3680	360
Різниця	-1984,6	764,7	2450,6	1925,8	622,9

При проведенні такого порівняння враховуються можливі варіанти розвитку української нафтопереробної промисловості. Перший з них передбачає залишити потужності первинної переробки на номінальному рівні 51,1 млн т, а в другому — пропонується зменшити рівень первинної переробки до рівня реальної потужності, яку визначили фахівці Міністерства палива та енергетики України, — 24,6 млн т. на рік.

Отримані результати дозволяють більш ґрунтовно підійти до формування концептуальних напрямів розвитку нафтопереробної промисловості України, у тому числі технологічної модернізації її НПЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурлака В. Г., Шерстюк Р. В. Трансформация рынков нефти и газа: Монография / Под ред. Г. Г. Бурлаки. — К.: НАУ, 2005. — С. 187.
2. L'industrie petroliere en 2004. — <http://www.industrie.gouv.fr/energie>.

С. Щегель

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Розглядаються питання актуалізації розробки комплексної інноваційно-форвардної стратегії розвитку вітчизняних підприємств на етапі інтеграції України до світового економічної системи.

Questions of actualization of integrated innovative-forward strategy development oriented on national enterprises development on the stage of Ukrainian integration to the world economic system are examined.

На сьогоднішній день Україна знаходиться в складному історично-му періоді включення до глобальної світової системи. Це є природна фаза еволюційного розвитку. Розробка і планування новітньої стратегії